

Hop *Upupa epops* in Drenthe

Anne van der Zijpp

Tussen 1989 en 1998 zijn in Nederland totaal 264 waarnemingen gedaan van pleisterende en overtrekkende Hoppen. De meeste vogels zijn waargenomen in het voorjaar van half april tot begin juni, met een piek in de derde decade van april. In het najaar, van augustus tot begin november, verloopt iets minder gepiekt en er worden minder vogels gezien. Dit wordt verklaard uit het feit dat de voorjaarsvogels "waarschijnlijk met zuidelijke luchtstromingen over hun broedgebied zijn heen geschoten en haast hebben daarnaar terug te keren". De meeste waarnemingen worden langs de kust, op de Veluwe en in Drenthe gedaan. (Bijlsma et al. 2001).

Op vrijdag 25 april 2003 signaleerde landbouwer Venema aan de Horst te Peize achter zijn boerderij een foeragerende Hop. Hij herkende de vogel niet meteen, maar met behulp van een vogelboek kon het dier snel op naam worden gebracht. De melding kwam enige dagen later bij mij binnen. Ik kon de vogel op 28 en 29 april observeren (en een paar foto's maken). In de ochtend van 30 april werd de Hop niet meer teruggevonden.

In de weken voorafgaand aan de eerste waarneming kwam de meestal matige tot vrij krachtige wind uit de zuidoostelijke hoek. De temperatuur was hoog voor de tijd van het jaar. Het zou dus goed kunnen dat ook deze vogel over zijn broedgebied was heen geschoten.

Tijdens de waarnemingen foerageerde de Hop druk en doorlopend, steeds de lucht afspeurend (naar mogelijke predatoren?) en van tijd tot tijd kijkend en luisterend naar de omgeving. De vogel gedroeg zich waakzaam en schuw, dit in tegenstelling tot twee andere vrij recente waarnemingen die ik deed (januari 2002 bij Zwarte Haan en oktober 2002 op Texel. In deze gevallen waren de dieren tot op 10 resp. 20 meter te benaderen).

Het gebied achter de betreffende boerderij is kleinschalig en besloten. De vogel vertoonde een voorkeur voor een iets lager gelegen weide, maar vluchtte bij onraad snel naar een naastgelegen hoger weiland. Dit gebeurde wanneer de waarnemers vanachter de boerderij of een geparkeerde landbouwmachine tevoorschijn kwamen en in de richting van de Hop liepen. Van tijd tot tijd schudde de Hop zijn veren en vaak zette hij zijn kuif op (foto 1). Dit gebeurde kort en snel (1-2 seconden). Ook gebeurde het veren schudden en kuifopzetten wel eens gelijktijdig. In de literatuur wordt als reden van het kuifrechten 'opwinding' genoemd, maar dat was bij deze vogel niet duidelijk.

Met verrekijker en telescoop kon het foerageergedrag goed worden bekeken. De prooiën werden opgespoord door in hoog tempo in de grond te prikken. Vele pogingen leverden niets op. Het tempo was echter zo hoog dat toch in vrij korte tijd veel regenwormen en mogelijk enkele emelten werden bemachtigd. Grote wormen werden eerst gehalveerd en daarna gegeten. Dit gebeurde op typische hopwijze: de prooi wordt vanaf de punt van de snavel met de kop enigszins achterover op een happende manier naar het keelgat getransporteerd, waardoor het lijkt alsof het dier de prooi even loslaat.

Volgens informatie van de heer Venema foerageerde het dier vrijwel de hele dag. Dit komt overeen met mijn waarnemingen. Waarschijnlijk werd het verblijf van een kleine week gebruikt om op te vetten alvorens de trek werd hervat.

Summary: Hoopoe *Upupa epops* in the province of Drenthe

During 25-29 April 2003 a Hoopoe was observed behind the farm of farmer Venema in Peize. The solitary bird spent most of the time foraging on earthworms and probably leatherjackets in a meadow. The non-stop foraging likely indicated a necessity to regain weight before resuming migration.

Literatuur

Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/ Utrecht.

Adres: Anemoonweg 17, 9765 HC Paterswolde

Foto 1. Zonende Hop De Horst (Peize), 29 april 2003 (A. v/d Zijpp). *Sunb bathing Hoopoe De Horst, Peize 29 april 2003 (A.v/d Zijp).*